

873-117

Nota van antwoord op advies- en inspraak

m.b.t.

Partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning

Den Haag, november 2001

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Hoofdkantoor van de Waterstaat
Directie Water, afdeling AKO
Johan de Wittlaan 3
Postbus 20906, 2500 EX Den Haag
Telefoon (070) 3518686

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Inhoud

1. De gevolgde advies- en inspraakprocedure	3
2. De adviezen van de Cie MER en de WAR	3
3. Beantwoording van de advies- en inspraakreacties	4
Ad A: Markontwikkeling:	4
Ad B: Totale omvang van de winning:	4
Ad C: verdeling over wingebieden:	5
Ad D: Verdelingssysteem van winrechten	7
Ad E: Overige opmerkingen mbt openbare inschrijving- en vergunningenprocedures:.....	9
Ad F: Monitorings- en vervolgonderzoek	10

1. De gevolgde advies- en inspraakprocedure

De Ontwerp-partiële herziening van de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (ontwerp ph LBS) en de bijbehorende onderzoeksrapporten, die de Aanvulling op het MER vormen, hebben overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht en de wet Milieubeheer een inspraak- en adviesprocedure doorlopen. Dit houdt in dat de nota's op de gebruikelijke wijze zijn bekendgemaakt en gedurende de periode 16 juli tot 17 september 2001 ter visie hebben gelegen. Verder zijn de nota's voor advies toegezonden aan de Cie MER en aan de wettelijk adviseurs en zijn ze ook ter kennis gebracht van een aantal andere instanties. Op 13 september is een hoorzitting gehouden, waarvan een verslag is gemaakt.

In het kader van de inspraakprocedure zijn 6 inspraakreacties binnengekomen, namelijk van:

- De Gasunie;
- Schelpenwinbedrijf de vd Endt-Louwerse-groep;
- Vereniging van Nederlandse Schelpenwinners (VNS);
- Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB);
- Waddenvereniging;
- Kamer van Koophandel Groningen;

De Cie MER heeft haar advies uitgebracht op 8 oktober 2001.

Voorafgaand aan de inspraakprocedure heeft de Waddenadviesraad (WAR) op 20 juni 2001 gevraagd advies over de ontwerp pH LBS uitgebracht.

2. De adviezen van de Cie MER en de WAR

De Cie MER is van oordeel dat **de essentiële milieu-informatie in de Aanvulling op het MER aanwezig** is. Zij vindt dat in de Aanvulling op het MER op heldere wijze de onderzoeksresultaten beschreven zijn ten aanzien van de volgende vier punten:

- de marktontwikkeling van schelpen voor de volgende 15 jaar;
- het voorkomen van schelpenbanken in de Waddenzee, de schelpenaanwas, de totale (winbare) voorraad en de ouderdom van de schelpen;
- de waarde van schelpenbanken in de Waddenzee als vestigingsplaats voor soorten;
- het effect van schelpenwinning in de Waddenzee op morfologie, eilandkusten en zwevende stof;

De Cie MER vindt dat met deze onderzoeken de eerder geconstateerde onzekerheden en kennisleemten op deze punten voor een groot deel zijn weggenomen en dat hiermee tevens invulling is gegeven aan de aanbevelingen uit het toetsingsadvies over het MER voor de LBS van 17 november 1997.

In de toelichting op haar advies plaatst de Cie MER nog een aantal kanttekeningen bij (de informatie uit) de aanvulling op het MER en doet zij enkele aanbevelingen. Dit zijn echter geen essentiële tekortkomingen.

De Wadden Advies Raad (WAR) vindt dat ondanks een aantal tekortkomingen het Vervolgonderzoek Schelpenwinning toch voor een groot deel invulling heeft gegeven aan de in de LBS geconstateerde kennisleemten.

In die zin kunnen de uitkomsten van het onderzoek naar de mening van de WAR een belangrijke bijdrage leveren aan de formulering van het nieuwe schelpenwinbeleid. Op een aantal punten trekt de WAR evenwel andere conclusies uit de uitkomsten van het nader onderzoek, zoals over de totale omvang van de winning, over de wenselijkheid van enkele vervolgonderzoeken en over het te hanteren verdelingssysteem.

Bij de hierna volgende inhoudelijke behandeling van de advies- en inspraakreacties zal nader op de aanbevelingen en kanttekeningen van de Cie MER en van de WAR worden ingegaan.

3. Beantwoording van de advies- en inspraakreacties

De opmerkingen en standpunten uit de advies- en inspraakreacties kunnen onderverdeeld worden in de volgende aandachtscategorieën:

- A. Markontwikkeling
- B. Totale omvang van de winning
- C. Verdeling over de wingebieden
- D. Het verdelingssysteem van de winrechten
- E. Overige aandachtspunten bij vergunningverlening
- F. Monitoring en nader onderzoek

Per aandachtscategorie zal onderstaand eerst een korte samenvatting worden gegeven van de gemaakte advies- en inspraakreacties. Vervolgens volgt een nadere beschouwing en wordt aangegeven of en zo ja tot welke heroverweging dit geleid heeft.

Ad A: Markontwikkeling:

De WAR neemt kennis van de toenemende vraag naar schelpen (en naar die van kokkelrijke mengsels uit het Waddengebied in het bijzonder), maar vindt dat als uitgangspunt voor duurzame schelpenwinning in het Waddengebied vastgehouden moet worden aan de natuurlijke aanwas van schelpen in het Waddengebied en in aangrenzende zeegaten.

De Waddenvereniging vindt dat in prognoses onvoldoende rekening gehouden is met de beïnvloeding door subsidiestromen en bouwvoorschriften. Omdat schelpen een bijzonder natuurproduct zijn, wordt een nadere toetsing bepleit, waarbij hoogwaardige toepassingen in de nabijheid van de wingebieden de voorkeur verdienen.

De Kamer van Koophandel Groningen wijst op het (regionaal) economisch belang van de schelpenwinning.

Antwoord: Schelpen worden gebruikt voor drainagedoeleinden en als isolatiemateriaal tegen vocht in kruipruimte van woningen, voor verharding van voet-, fietspaden en parkeerterreinen in natuurgebieden en als grondstof voor schelpkalk, gritfabricage en mengvoederindustrie.

Eén van de doelstellingen van het landelijk beleid voor de bouwgrondstoffen-voorziening (zie Structuurschema Oppervlaktedelfstoffen) is het bevorderen en toepassen van vernieuwbare grondstoffen (zoals schelpen). Ook in het kader van Duurzaam Bouwen wordt de toepassing van schelpen veelal gezien als een milieuvriendelijk alternatief.

De geprognosticeerde vraag naar schelpen is gebaseerd op een trendextrapolatie van genoemde toepassingen, waarbij noodzakelijkerwijs is uitgegaan van de thans beschikbare alternatieven en prijsverhoudingen.

Het is juist dat deze prognoses bijgesteld zullen moeten worden, wanneer er concurrerende alternatieven op de markt komen of als de prijsverhoudingen onderling wijzigen als gevolg van gewijzigde subsidiestromen of bouwvoorschriften.

Als uitgangspunt voor duurzame schelpenwinning zal vastgehouden blijven worden aan de natuurlijke aanwas van schelpen in het Waddengebied. Omdat echter de vraag naar schelpenwinmogelijkheden nu al het aanbod overtreft, mag er vanuit gegaan worden dat als gevolg van de geïntroduceerde marktwerking prijsstijgingen zullen optreden, die automatisch zullen leiden tot hoogwaardige toepassingen in de nabijheid van de wingebieden. Een nadere toetsing zoals voorgesteld door de Waddenvereniging wordt derhalve niet nodig geacht.

Het economisch belang van de schelpenwinning (inclusief de spin-off-effecten ervan) voor de regio wordt onderschreven.

Het voorgaande geeft geen aanleiding tot aanpassingen in de betreffende teksten van de ontwerp pH LBS.

Ad B: Totale omvang van de winning:

De WAR vindt dat uitgaande van een terughoudend winningsbeleid vastgehouden moet worden aan de eerder geadviseerde hoeveelheid van 180.000 m3 schelpen/jr gelet op de onzekerheden die ook na het vervolgonderzoek blijven bestaan.

De Waddenvereniging vindt dat uitgaande van het voorzorgsbeginsel niet de gemiddelde, maar de netto minimale aanwas uitgangspunt voor de schelpenwinning zou moeten zijn. Dit houdt in niet meer winnen dan de netto minimale hoeveelheid van 130.000 m³/jr, waarvan maximaal 52.000 m³/jr in de westelijke Waddenzee.

De Kamer van Koophandel Groningen vindt daarentegen dat het vervolgonderzoek aantoont dat continuering van de schelpenwinning in het Waddengebied op een niveau van 210.000 m³/jr in relatie tot de natuurlijke aanwas probleemloos mogelijk is.

Antwoord: In de PKB, deel 1 van de derde nota Waddenzee is als uitgangspunt voor de contingentering van de schelpenwinning vastgelegd dat de jaarlijks gewonnen hoeveelheid schelpen niet meer mag bedragen dan de gemiddelde jaarlijkse natuurlijke aanwas. Dit uitgangspunt garandeert een duurzame schelpenwinning, waarbij de fossiele voorraad aan schelpen binnen het Waddengebied niet wordt uitgeput.

In het Vervolgonderzoek Schelpenwinning is voor het bepalen van de netto schelpenaanwas aangenomen dat de samenstelling van de schelpenbanken een afspiegeling is van de netto schelpenproductie. Omdat de kokkelproductie goed is onderzocht, is deze als basis gebruikt voor de bepaling van de netto schelpenaanwas. Dit is een veilige aanname, omdat uit het Vervolgonderzoek blijkt dat de schelpenbanken minder overige soorten (spisula's, nonnetjes) bevatten dan op basis van de huidige bruto productie verwacht mag worden.

Op basis van deze veilige aanname is de gemiddelde jaarlijkse netto natuurlijke schelpenaanwas in het Waddengebied bepaald op 208.000 m³. Bij de bepaling hiervan is uitgegaan van een meetserie over 28 jaar. De hierbij bepaalde bandbreedte van ± 64.000 m³ is geen onzekerheidsmarge, maar een gevolg van de grote jaarlijkse fluctuaties in de kokkel-aanwas. Deze fluctuaties ontstaan door variatie in jaren met een goede of slechte broedval. Overigens is die natuurlijke fluctuatie in schelpenaanwas ten opzichte van de totaal winbare fossiele schelpenvoorraad in het Waddengebied (geschat op 58 mln m³¹) zo gering, dat zelfs bij een opeenvolgende reeks van "slechte schelpenjaren" het effect hiervan op de fossiele schelpenvoorraad te verwaarlozen is.

Gelet op het in de PKB Waddenzee vastgelegde uitgangspunt en de resultaten van het Vervolgonderzoek is er daarom geen aanleiding om - zoals door de WAR en de Waddenvereniging bepleit wordt - het toegestane jaarlijkse quotum voor de schelpenwinning in het Waddengebied te verlagen tot 180.000 of 130.000 m³. Dit quotum blijft daarom gehandhaafd op het niveau van afgerond 210.000 m³ per jaar, zoals eerder vastgelegd in de LBS.

Overigens wordt niet uitgesloten dat dit quotum t.z.t. aangepast zal worden, indien de resultaten van de voortgaande monitoring van de schelpenaanwas daartoe aanleiding zouden geven.

Het voorgaande geeft geen aanleiding tot aanpassingen in de betreffende teksten van de ontwerp pH LBS.

Ad C: verdeling over wingebieden:

Ter beperking van de huidige geconcentreerde schelpenwinning in het Vlie stemt de WAR in met het voornemen om de schelpenwinning over meerdere winlocaties (waaronder de oostelijke Waddenzee) te spreiden.

Duurzame winning houdt volgens de WAR in dat de verdeling gebaseerd zou moeten zijn op het uitgangspunt dat winning en aanwas per kombergingsgebied gelijk zijn.

Naar aanleiding van de in 1998 vastgestelde quota voor de Westerschelde en de Voordelta vraagt ook de Cie MER om een nadere onderbouwing van de toendertijd ingenomen stelling dat aanpassingen van de winhoeveelheden per kombergingsgebied aan het niveau van de aanwas per kombergingsgebied zowel morfologisch als ecologisch niet zinvol lijkt.

De Waddenvereniging vindt dat vanwege het ontbreken van winbare voorkomens niet alleen de Noorseekustzone (ter hoogte van de eilanden), maar ook de buitendelta's van het oostelijk Waddengebied uitgesloten kunnen worden. Daarnaast pleit zij ook voor voortzetting van de koers om geen schelpen te winnen in de binnendelta's van de oostelijke Waddenzee. Tot slot wenst de vereniging in kaart te brengen waar in de Westelijke Waddenzee schelpenbank-ecotopen zouden kunnen ontstaan en wenst deze potentiële locaties in de beleidsvorming te betrekken.

¹ Zie tabel inzake de theoretisch maximaal winbare hoeveelheid op pagina 10 van bijlage 2 van de pH LBS;

De Gasunie wijst er ten overvloede op dat bij de aanwijzing van wingebieden rekening gehouden moet worden met de ligging van de gastransportleidingen.

Antwoord: Uitbreiding van het wingebied in de Waddenzee met de oostelijke binnendelta's en spreiding van de schelpenwinning over meerdere winlocaties zal inderdaad leiden tot een aanzienlijke afname van de huidige geconcentreerde schelpenwinning in het Vlie. Volgens de vastgestelde quota bedraagt die afname ca 40%, zowel voor de buitendelta als voor het PKB-deel van het Vlie (zie tabel 1 van bijlage 2 van de pH LBS). Via deze spreiding wordt de geringe kans dat, als gevolg van jarenlange geconcentreerde winning, mogelijk traceerbare (tijdelijke en lokale) effecten langs de kust van Terschelling en Vlieland optreden, nog verder verminderd.

Op basis van de resultaten van het Vervolgonderzoek is het beter om die spreiding niet te baseren op de *natuurlijke aanwas*, maar op de *aanwezige winbare voorkomens per kombergingsgebied c.q. buitendelta*. Immers, gezien het winningproces worden de schelpen gewonnen uit de fossiele voorraad, die vrijkomt door morfologische processen, terwijl de aanvulling ervan plaatsvindt door natuurlijke aanwas binnen de Waddenzee.

Dat er geen directe relatie is tussen de locatie van winning en de locatie van aanwas, blijkt ook uit het Vervolgonderzoek (zie onderzoek naar de ouderdom van winbare schelpen). Waar nu winbare voorkomens van kokkelschelpen aanwezig zijn (o.a. in de buitendelta's) worden ze niet (meer) geproduceerd, en waar ze nu worden geproduceerd mogen in verband met de zonering (bv. grote delen van de oostelijke Waddenzee en kleinere geulen) geen schelpen worden gewonnen.

Wanneer de winning gebaseerd zou worden op de aanwas per kombergingsgebied, dan zou dit betekenen dat veel schelpen mogen worden gewonnen in gebieden met relatief weinig winbare voorkomens en weinig mag worden gewonnen in gebieden met veel winbare voorkomens. Dit is niet goed voor de schelpenwinbedrijven (inefficiënt) en evenmin voor het milieu (veel verstoring door veel zoekbewegingen in gebieden met weinig schelpen).

Doordat de winbare voorkomens per kombergingsgebied relatief zeer groot zijn ten opzichte van de toegestane quota heeft ook op lange termijn (een paar eeuwen) niet gevreesd te worden voor uitputting van die winbare voorraden.

Met bovenstaande toelichting is - zoals gevraagd door de Cie MER - ook een nadere onderbouwing gegeven van de indertijd ingenomen stelling dat aanpassing van de winhoeveelheden per kombergingsgebied aan het niveau van de natuurlijke aanwas per kombergingsgebied zowel morfologisch als ecologisch niet zinvol is. Het standpunt van de WAR dienaangaande wordt dan ook niet onderschreven.

Volgens het Vervolgonderzoek zijn er in de oostelijke Waddenzee wel degelijk winbare schelpenvoorkomens aanwezig. In het verleden heeft hier ook schelpenwinning plaatsgevonden. Dat er hoewel dat was toegestaan, de laatste jaren geen schelpen in de oostelijke buitendelta's gewonnen zijn, hangt hoogstwaarschijnlijk samen met het feit dat er in de westelijke buitendelta's reeds voldoende schelpen winbaar waren. Door ook voor de oostelijke Waddenzee quota vast te stellen wordt een maximale spreiding van de schelpenwinning bereikt, waardoor de geringe kans op mogelijk traceerbare (tijdelijke en lokale) effecten op het milieu en de morfologie (eventuele kusterosie) nog verder wordt beperkt.

Het slechts beperkt weer openstellen van de oostelijke binnendelta's zal niet leiden tot aantasting van aanwezige natuurwaarden, omdat het gebieden betreft waar door de hoge natuurlijke dynamiek t.g.v. stroming en golfslag de kans op vestiging en natuurlijke overleving van ecologisch tot de Waddenzee behorende organismen nihil is.

Bij de vergunningverlening zal uiteraard rekening worden gehouden met de ligging van de gastransportleidingen met bijbehorende veiligheidszones.

Het voorgaande geeft geen aanleiding tot aanpassingen in de betreffende teksten van de ontwerp pH LBS.

Ad D: Verdelingssysteem van winrechten

Op het systeem van openbare inschrijving is nogal wat commentaar gekomen.

De Kamer van Koophandel Groningen wil een betere verdelingsregeling, omdat het systeem van openbare inschrijving voor deze relatief kleine sector veel te grote financiële risico's inhoudt, wat kan leiden tot kapitaalvernietiging.

Ook de WAR bepleit beperken van instabiliteit van de sector en behoud van deskundigheid om de milieueffecten tot een minimum te beperken.

De VNS vindt dat het beoogde systeem van openbare inschrijving onvoldoende recht doet aan de historische winrechten van schelpenvissers in de Waddenzee en de Zeeuwse wateren, een sterk prijsopdrijvend effect heeft en zal leiden tot een (ongewenste) verhoging van de verkoopprijs van schelpen.

Als alternatief stelt de VNS een beperkt openbaar inschrijvingssysteem voor, met daarnaast een verdelingssysteem gebaseerd op een toedeling per werkzaam schelpenwinvaartuig. Daarbij zouden blijvend aan de VNS (voor het Waddengebied) en v/dEndt (voor de Zeeuwse wateren) een (groot) deel van de toegestane te winnen hoeveelheid in resp. Waddengebied / Zeeland toegewezen moeten worden.

Zowel v/d Endt als de VNS vinden dat zij tekort worden gedaan in de overgangsperiode 2002 t/m 2004 zoals die in de ontwerp ph LBS wordt aangehouden.

Tenslotte is door diverse insprekers nog een groot aantal detailopmerkingen gemaakt bij de voorgestelde openbare schrijvings- en vergunningenprocedures.

Antwoord: Het in de ontwerp pH LBS voorgestelde systeem van openbare inschrijving komt tegemoet aan het algemene streven van de Rijksoverheid om meer marktwerking te introduceren. Het is ook een eerlijk systeem, omdat het de betrokken schelpenwinbedrijven gelijke kansen biedt. Bovendien is een zekere prijsverhoging nu eenmaal inherent aan meer marktwerking, wanneer sprake is van een zekere schaarste aan winningsmogelijkheden.

Anderzijds dient de overheid in het kader van de belangenafweging ex Ontgrondingenwet ook de bedrijfscontinuïteit van bestaande schelpenwinbedrijven mee te wegen. Evenzo kan het meewegen van zekere historische winrechten vertaald worden in het belang om ervaring/ deskundigheid te behouden en de financiële risico's op gedane investeringen tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Bovenstaande heeft geleid tot een heroverweging van het in de ontwerpnota pH LBS voorgestelde verdelingssysteem, zoals navolgend beschreven.

Het aangepast verdelingssysteem

Het na heroverweging aangepaste verdelingssysteem komt in essentie op het volgende neer:

- Een deel (het basisdeel) van de beschikbare quota wordt direct verdeeld en toegewezen aan de bedrijven die op dat moment schelpen winnen. De verdeling hiervan geschiedt naar rato van het deel van het quotum, dat die bedrijven gewonnen hebben in de 6 jaar voorafgaand aan de toewijzing;
- Het resterende deel (het vrije deel) van de beschikbare quota te verdelen via het beoogde systeem van openbare inschrijving;

Er wordt voor gekozen om het direct toe te wijzen basisdeel 50% van het beschikbare quotum te laten zijn (zie rekenvoorbeeld ¹).

Voordelen van dit aangepaste verdelingssysteem zijn:

- een bedrijf dat in het verleden won, kan niet door pech bij inschrijving in een keer voor 3 jaar zonder winmogelijkheden komen te zitten en daarmee feitelijk geen bestaansrecht meer hebben;
- een bedrijf dat steeds alleen maar gebruik maakt van de direct toegewezen hoeveelheid, krijgt - er van uitgaande dat andere winners wel een inschrijvingsdeel "pakken" - een steeds kleiner aandeel v/h totaal. Dus het aangepaste systeem beperkt instabiliteit v/d sector, maar houdt wijzigingen v/d sector, inhoudende dat een of meer winners een groter of kleiner marktaandeel verwerven, niet tegen.

Het aangepaste systeem komt dus deels tegemoet aan de inspraakreacties van de WAR en de VNS, terwijl het via het openbare inschrijvingsdeel ook tegemoet komt aan het streven om meer marktwerking te introduceren.

Nadeel is wellicht dat het systeem op het eerste gezicht wat ingewikkelder oogt dan b.v. alles openbaar inschrijven.

Rekening houdend met een redelijke overgangperiode (zoals hierna toegelicht), kan dit systeem vanaf 2005 worden ingevoerd.

¹ Rekenvoorbeeld:

Stel per 1/1/ 2008 moeten de beschikbare quota opnieuw verdeeld worden, waarvan 210.000 m3 in het Waddengebied en 80.000 m3 in Zeeuwse wateren.

Van de over de periode 2002 t/m 2007 beschikbare quota won:
bedrijf A 30 % van het Waddenquotum en 60% van het Zeeuwse.
bedrijf B 60% van het Waddenquotum en 0% van het Zeeuwse.
bedrijf C 10% van het Waddenquotum en 20% van het Zeeuwse
V/h Zeeuwse wordt 20 % niet gewonnen

Op grond v/h aangepaste verdelingsysteem wordt direct toegewezen:
bedrijf A: 31.500 m3 in Waddengebied en 24.000 m3 in Zeeuwse wateren.
bedrijf B: 63.000 m3 in Waddengebied.
bedrijf C: 10.500 m3 in Waddengebied en 8.000 m3 in W'Schelde.
De resterende 105.000 m3 in Waddengebied en 48.000 m3 in Zeeuwse wateren worden verdeeld via openbare inschrijving.

Verdeling in overgangperiode 2002 t/m 2004

In een overgangperiode zal enerzijds rekening gehouden moet worden met wat is vastgelegd in de LBS d.d december 1998 en kan anderzijds gedeeltelijk al geanticipeerd worden op het aangepaste verdelingssysteem zoals voorgaand beschreven.

Hierbij is het volgende overwogen.

In de LBS d.d december 1998 is vastgelegd dat de oude winrechten in de Waddenzee en de Zeeuwse wateren over de periode 1999 t/m 2004 in 6 jaar zouden worden afgebouwd. Dit betekent dat in de periode 2002 t/m 2004 nog rekening gehouden moet worden met het restant van deze oude winrechten ³.

Anticiperend op het aangepaste verdelingssysteem wordt het redelijk geacht om in aanvulling hierop nog 50% van de beschikbare quota toe te wijzen als basisdeel. Omdat het LBS-beleid vanaf 1999 is ingevoerd en het nog een overgangperiode betreft, is ervoor gekozen dit basisdeel te verdelen naar rato van het gerealiseerde aandeel (met als maximum het vergunde aandeel) over de periode 1999 t/m 2001 ⁴.

Getotaliseerd en afgerond leidt dit voor de overgangperiode 2002-2004 dan tot de volgende toedeling ⁵, c.q het volgende vrije deel:

Resulterende toedeling voor overgangperiode 2002 t/m 2004

	totaal	VNS	vd Endt- groep	Roussant	Vrije deel
Waddengebied	210	135	20	5	50
Westerschelde	40		10		30
Voordelta	40		25		15
Totaal	290	135	55	5	95

Het vrije deel zal via openbare inschrijving verdeeld worden.

De in § 3 van de ontwerp pH LBS opgenomen tekst over de verdelingsproblematiek zal overeenkomstig het voorgaande worden aangepast.

Ad E: Overige opmerkingen mbt openbare inschrijving- en vergunningenprocedures:

Inzake de openbare inschrijvingsprocedure vraagt vd Endt zich af waarom een bedrijf maar tot maximaal 40% van de toegestane hoeveelheid mag inschrijven en waarom aan elkaar gelieerde bedrijven in hun mogelijkheid tot inschrijven beperkt worden. Verder vindt vd Endt dat een bedrijf niet "aantoonbaar" maar "daadwerkelijk" over een schelpenwinvaartuig moet beschikken. Ook stelt hij nog een aantal uitvoeringstechnische vragen over de openbare inschrijvingsprocedure.

Inzake de vergunningverlening adviseert de WAR om vanwege de zich voortdurend wijzigende omstandigheden om de winningsquota niet per jaar vast te stellen, maar bijvoorbeeld voor 10 jaar. De vd Endt-groep vraagt zich af welke garantie er is dat een inschrijver voor het bij inschrijving "verworven" quotum ook de benodigde vergunningen krijgt.

³ Volgens de afbouwregeling zoals vastgelegd in de LBS en uitgewerkt in de vergunningen voor het Waddengebied voor de periode 1999 t/m 2001, kan VNS nog aanpraak maken op gem. 51.400 m³/jr in het Waddengebied en de vd Endt-groep nog op gem. 7.100 m³/jr voor Westerschelde en 10.000 m³/jr voor de Voordelta.

⁴ De over 1999 t/m 2001 gerealiseerde (dan wel max. vergunde) aandelen per wingebed bedragen:
voor VNS: 77,7 % in Waddengebied;
voor vd Endt-groep: 17,5 % in Waddengebied, 24 % in Westerschelde en 79 % in Voordelta;
voor de Roussant: 4,8 % in Waddengebied

⁵ Zo bijvoorbeeld voor VNS in het Waddengebied:
 $51.400 + 50\% \times 210.000 \times 77,7\% = 132.985 \text{ m}^3$, afgerond 135.000 m³

Het ROB (voor het Waddengebied) en de Cie MER (ook voor de Zeeuwse wateren) verzoeken beiden aan te geven hoe bij de verdere besluitvorming rekening gehouden zal worden met de leemte in kennis op archeologisch gebied.

Antwoord: Nu gekozen wordt voor een aangepast verdelingssysteem, kan het 40%-criterium als maximum voor het per bedrijf te verwerven deel per wingebied vervallen. Immers, omdat niet meer dan 50% via openbare inschrijving verdeeld wordt, is er niet het risico dat één bedrijf via openbare inschrijving in één keer alles "pakt" en alle andere bedrijven - omdat ze 3 jaar lang zonder vergunning zitten - feitelijk geen bestaansrecht meer zouden hebben. Het beperken van de inschrijvingsmogelijkheid van aan elkaar gelieerde bedrijven wordt bij nader inzien overbodig geacht.

Onder "aantoonbaar" wordt verstaan dat een bedrijf ook "daadwerkelijk" over een schelpenwinvaartuig moet kunnen beschikken.

De openbare inschrijvingsprocedure voor het vrije deel wordt momenteel nader uitgewerkt door de Dienst Domeinen in overleg met de betrokken regionale directies van RWS. De uitvoeringstechnische vragen van vd Endt zullen hierbij worden meegenomen.

Teneinde flexibel in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en monitoringsresultaten wordt geen reden gezien om af te wijken van de vergunningsperioden van 3 jaar. Daarbinnen houden wij vast aan quota voor 1 jaar, omdat zo een optimale spreiding van de schelpenwinactiviteiten bereikt kan worden zowel qua ruimte als tijd. In het kader van de vergunningverlening kunnen nadere vergunningsvoorwaarden opgenomen worden om hierin enige flexibiliteit aan te brengen (bijv. door voor ieder quotum een zekere bandbreedte vast te leggen).

Er is geen absolute garantie dat een inschrijver voor het bij inschrijving "verworven" quotum ook de benodigde vergunningen krijgt. Indien de aanvraag echter voldoet aan de in de LBS c.q pH LBS gestelde richtlijnen, zal dit naar verwachting wel het geval zijn. Ook bij de verdeling van de toegestane te winnen hoeveelheden zand in de Westerschelde via openbare inschrijving blijkt dit systeem in de praktijk zo te werken.

Zoals reeds gebeurt in bestaande vergunningen, zal ook in nieuwe vergunningen een meldingsplicht voor archeologische vondsten worden opgenomen. De black box aan boord van het schip kan wellicht meer inzicht geven over de naleving van die meldingsplicht. De betreffende archeologische verwachtingskaart kan bij de vergunningverlening betrokken worden.

In de Westerschelde, de Voordelta en overige Noordzee, waar naast schelpenwinning ook zandwinning plaatsvindt, wordt incidenteel in de vorm van side-scan sonar onderzoek, aandacht besteed aan het opvullen van de leemte in kennis op archeologisch gebied.

De in § 3 en 4 van de ontwerp pH LBS opgenomen teksten zullen overeenkomstig voorgaande worden aangepast.

Ad F: Monitorings- en vervolgonderzoek

Omtrent het voortgaand monitorings- en het aangekondigd vervolgonderzoek voor het Waddengebied adviseert de WAR:

- *de schelpenaanwas per kombergingsgebied nader te kwantificeren, zodat per kombergingsgebied quota kunnen worden vastgesteld;*
- *het onderzoek "schelpenbank als ecotopen" te combineren met onderzoek naar andere effecten (zoals schelpdiervisserij);*
- *nader onderzoek naar relatie tussen kusterosie en de intensiteit en afstand van de winlocatie tot de kust;*
- *nader onderzoek te doen naar de effecten op zwevend stofgehalte;*
- *nader onderzoek naar de opvuulnelheid van schelpenwinputten onder verschillende omstandigheden;*

In aanvulling op haar beoordeling van de onderzoeksresultaten voor het Waddengebied adviseert de Cie MER om evenzo:

- *de ligging van schelpenwinlocaties in de Westerschelde en de Voordelta nader te specificeren;*
- *in de Beleidsnota op te nemen dat ook de resultaten van het evaluatieonderzoek in de Westerschelde en de Voordelta voortdurend getoetst zullen worden aan de beschermingsformules van de Habitatrichtlijn en het SGR;*

Tenslotte adviseert de Cie MER om het evaluatie- en monitoringsprogramma niet alleen te richten op het Waddengebied, maar op het gehele gebied waar de LBS voor geldt (dus inclusief de Westerschelde, Voordelta en Noordzee).

Antwoord: Gelet op de directe bron van de schelpenwinning (vnl. fossiele voorraad) en het hierop gebaseerde spreidingscriterium (de winbare voorkomens) wordt specifiek nader onderzoek naar de schelpenaanwas per kombergingsgebied niet zinvol geacht.

Het algemene monitoringsonderzoek voor het Waddengebied zal worden voortgezet.

Het advies van de WAR om het in de ontwerp pH LBS aangekondigde monitoringsonderzoek van de schelpenbankecotopen (het zgn. ecoplot) te combineren met onderzoek naar andere effecten (zoals schelpdier- en garnalenvisserij) zal worden opgevolgd.

Door in de vergunningen een veilige afstand tot de kust aan te houden en de winning zoveel mogelijk qua ruimte en tijd te spreiden zijn eventuele effecten op de kust reeds tot een minimum beperkt.

Permanente monitoring van de kust zal blijven plaatsvinden. In aanvulling op dit monitoringsonderzoek kan zonodig via een beperkte modelstudie geverifieerd worden hoe groot de effecten op de kust zijn van winningen van verschillende omvang op 500 m uit de kust.

Binnen RWS is reeds veel bekend over de effecten van terugstorten van bijv. baggerspecie. Bij het terugstorten van zand gaat het niet zozeer om vertroebeling, maar meer om het mogelijke begravingseffecten op de bodemfauna, die meestal zeer lokaal van aard zijn. In het kader van het monitoringsonderzoek zal hieraan aandacht worden besteed, evenals aan de opvuulnelheid van schelpenwinputten.

In de oorspronkelijke LBS zijn de zoekgebieden in de Westerschelde en Voordelta op dezelfde criteria gebaseerd als die voor de Waddenzee. In de pH LBS is een nadere specificatie gegeven voor de zeegaten in de oostelijke Waddenzee en de noordzeekustzone benoorden de waddeneilanden.

Overigens worden in de LBS en de pH LBS en op de daarop gebaseerde tekeningen bij de vergunningen expliciet aangegeven welke uitsluitingsgebieden van toepassing zijn.

Zoals aangegeven in noot 12 van het Cie MER-advies zullen de beschermingsformules van de Habitatrichtlijn en de SGR betrokken worden bij de vergunningverlening.

De hiervoor benodigde gegevens worden grotendeels ontleend aan het monitoringsonderzoek zoals thans reeds voor het Waddengebied wordt uitgevoerd.

In de ontgrondingsvergunningen wordt voorgeschreven dat de schelpenwinners voortaan bij moeten houden waar de schelpen exact gewonnen worden. Installatie van de black box biedt ook voor de Zeeuwse wateren en de Noordzee op termijn mogelijkheden om het evaluatie- en monitoringsonderzoek specifiek te richten op de gebieden waar winbare schelpenvoorkomens aanwezig zijn.

De in § 5 van de ontwerp pH LBS opgenomen tekst inzake monitoring en evaluatie zal overeenkomstig het voorgaande worden aangevuld en aangepast.